

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ЛОМБАРДІВ В УКРАЇНІ

ACTIVITY OF PAWNSHOPS IN UKRAINE

У статті розкрито економічну сутність ломбардів, їх місце на ринку фінансових послуг та доведено, що вони є важливою складовою в системі фінансового посередництва, однією з її елементів. Досліджено сучасний стан та основні етапи становлення ломбардів в Україні. Визначено комплекс конкурентних переваг функціонування ломбардів та проведено аналіз їх діяльності. Обґрунтовано методичні підходи щодо визначення соціально-економічної ефективності функціонування ломбардів на різних рівнях економічної діяльності.

In the article the activity of pawnshops and justify their impact on the financial services market of Ukraine, suggested ways to improve their operations, which positively affect the development of financial intermediation in general.

The economic essence of pawnshops, their place in the financial services market and proved that they are an important part of financial intermediation, one of its elements. The «Lombard» suggested understand financial institution whose sole activity is the provision at your own risk financial loans to individuals for their own or borrowed funds secured by property for a specified period and at the interest and the provision of related services pawnshop in accordance with current legislation governing economic relationships in financial services.

In the study of the operation of pawnshops in the financial services market found that by providing specialized financial services they are able to influence not only on the economic direction, which segment is including and investment component, but also on the social aspects of development. In terms of the destruction of the old mechanisms of social protection of this area is particularly important today.

The current state and the main stages of pawnshops in Ukraine. Comparative analysis of the functioning of banks and non-bank financial institutions found that, despite the superior value of quantitative indicators of banks, the rapid development of certain groups of non-bank financial intermediaries, including pawnshops, gave reason to define a set of competitive advantages. Banks, as the most developed financial intermediaries, primarily focused on the provision of financial services that are most profitable. In addition, the non-bank financial intermediaries specialize in providing such small services as international experience shows, can involve large amounts of financial resources.

Ways of improving the institutional, economic and legal support of pawnshops. It is concluded that the priorities include the completion of the formation of the regulatory and legal framework, regulations and measures to improve the monitoring and supervision of the pawnshops in Ukraine.

Ключові слова: ринок фінансових послуг, фінансове посередництво, фінансові послуги, небанківські фінансові інститути, парабанки, ломбард.

Keywords: market of financial services, financial intermediation, financial services, non-bank financial institutions, pawnshop.

**Евгеній
Осадчий**
к.е.н., докторант,
доцент кафедри
менеджменту
банківської
діяльності
ДВНЗ «Київський
національний
економічний
університет
імені Вадима
Гетьмана»

**Evgenii
Osadchyi**
PhD,
Assistant
professor,
SHEI «Kyiv
National
Economic
University named
after Vadym
Hetman»

ФІНАНСОВІ ІНСТИТУТИ

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими або практичними завданнями. Вітчизняний ринок позикових капіталів в основному пов'язаний з активізацією операцій банківського сектору. Хоча розвиток фінансового сектору, підприємництва та конкурентного середовища в Україні призводять до перебудови всіх складових фінансового ринку, зокрема ринку фінансових послуг. При цьому нового значення набуває діяльність фінансових посередників, передусім небанківських фінансових інститутів, які задовольняють потреби економічних суб'єктів через надання широкого спектру вузькоспеціалізованих фінансових послуг. Це обумовлює зростання конкурентного потенціалу окремих небанківських фінансових посередників, що охоплюють максимальну кількість споживачів на різних рівнях економічної діяльності.

Упродовж останніх років саме банки були локомотивами впровадження передових технологій посередницьких операцій на фінансовому ринку, завойовуючи довіру як кредиторів, так і позичальників. Фінансова криза, що розпочалася з банківського сектору, найбільшою мірою вплинула на ефективність функціонування цих фінансових інститутів, знижуючи не лише загальну суму їх прибутків, а й величину доходів.

Така ситуація створила сприятливі умови для розвитку інститутів парабанківської системи ринку позикового капіталу, які зайняли видне місце в накопиченні і мобілізації грошового капіталу. Ці інститути істотно потіснили банки в акумуляції заощаджень населення і стали важливими поставальниками позикового капіталу.

Досвід розвинених країн свідчить, що при ефективному функціонуванні небанківських фінансових інститутів досягається значний економічний ефект. Це проявляється у спроможності ефективно впливати на зростання обсягів інвестиційних ресурсів в економіці країни, задовольняючи потреби економічних суб'єктів у необхідному капіталі. Даний напрямок є особливо актуальним для України в сучасних умовах становлення інвестиційно-інноваційної моделі розвитку національної економіки та її фінансової системи.

Аналіз основних досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми, котрим присвячується означена стаття. Методологічні основи фінансового посередництва, зокрема щодо дослідження небанківських фінансових інститутів, знайшли відображення в роботах представників різних наукових шкіл – А. Сміта, Ф. Бастіа, К. Маркса, А. Маршалла, Дж. М. Кейнса, М. Фрідмена. Вони одержали подальший розвиток у працях західних економістів ХХ ст.: Дж. Бойда, Дж. Бенстона, А. Вайса, Дж. Герлі, Д. Даймонда, Р. Левіна, Х. Ліленда, Д. Пайна, А. Пігу, Е. Прескотта, Дж. Стігліца, Дж. Тобіна, Е. Шоу, М.М. Васильєв, В.Д. Газман, А.А. Гвозденко, В.А. Горемікін, Є.Ф. Жуков, В.М. Іванов, І.Н. Кожевнікова, С.А. Куліков, В.Г. Макеев, А.К. Соловйов та інші. Вагомий внесок у розробку даної проблематики зробили такі вітчизняні вчені, як: С. В. Науменкова, О. В. Абакуменко, К. М. Бутенко, С. В. Данилович, О. М. Обушна, Є.А. Поліщук, С. В. Міщенко, Є. М. Сич, В. П. Унінець-Ходаківська, О. І. Костюкєвич, Лятомбор О. А. та багато інших.

Мета статті - дослідження теоретико-практичних основ управління капіталом ломбардів.

Виклад основного матеріалу дослідження. На тлі зростання негативних явищ у банківському секторі України нині одним з найважливіших пріоритетів фінансової політики держави є розвиток ринків небанківських фінансових послуг, зокрема розвитку ломбардів та кредитних спілок.

Діяльність ломбардів із надання кредитів є одним із найстаріших видів кредитування населення. Батьківщиною ломбарду вважають Ломбардію - область Північної Італії, де в XIII ст. виникли банківські контори, що видавали позики під заставу. Проте, незважаючи на досить ранню появу ломбардів в світі, їх історію необхідно починати 1462 року, коли в Італії, у місті Перуджі, французьким монахом Барнабо де Терні було засновано кредитну установу з видачею кредиту під заставу. «Для протидії хабарництву лихварів він запропонував проводити збір на підставу банку благодійного характеру. Пропозиція Барнабо де Терні

мала успіх, і на зібрані кошти виникла банкірська контора для видачі невеликих позик без відсотків. Конторі дали назву «Mont de Piete» [2].

Сам же термін «ломбард» походить від назви області в Італії (провінції Ломбардії). Попит на такі послуги породив ідею створення організації, здатної видавати населенню дрібні позики, але спроби не були успішними. В результаті важких воєн, жителі Італії залишали свою батьківщину і розносили ідею створення «Mont de Piete» по всій Західній Європі. Вихідці з італійської провінції Ломбардії заснували у Франції та Англії Будинки «Ломбарді», який володів мережею позиково-заставних установ по всій Європі. Клієнтами Будинку Ломбарді були навіть королівські сімейства, наприклад, король Англії Едуард III. Іспанська королева Ізабелла заклала в ломбард діамантову корону, щоб фінансувати подорожі Колумба до Америки. Символом Будинку Ломбарді було зображення 3-х золотих куль, яке є універсальною торговою маркою ломбардів по всьому світу й сьогодні.

Алеев Э.А. в одному зі своїх досліджень розвитку ломбардної справи зазначив, що «через труднощі в економіці і проблеми банківської системи стало з'являтися все більше ломбардів, і через 30 років такі контори відкрилися по всій Італії (Савойя, Мантуя, Флоренція), але, оскільки вони вимагали змісту, з виданої позички утримувалося близько 6% річних. Також вихідці з італійської провінції Ломбардії заснували у Франції та Англії Будинки Ломбарда, який володів мережею позиково-заставних установ по всій Європі» [1].

В кінці XV ст. «Mont de Piete» вже були у всій Німеччині та Італії, однак в інших країнах Європи ця ідея видачі позик під заставу майна прикріпилась не так швидко.

Ломбарди з часом почали відкриватися у Бельгії, Франції і Англії, долаючи законодавчі негаразди і опір лихварів. Проблеми, труднощі в економіці і банківській системі тільки допомогли ломбардам показати, що вони є надійним фінансовим інститутом, і вже в кінці XVIII ст. ломбарди функціонували майже у всіх європейських країнах [3]. У Франції на початку XVII ст. Hugues

Delestre представив проект установи «mont-de-piete», з ентузіазмом рекомендуючи переваги цієї установи. «Проте у Франції та інших європейських країнах виникли серйозні проблеми.

Слід зазначити, що становлення Mont de Piete не скрізь проходило без протидії. Проти знову зародженої установи лунали голоси з різних станів. Суперечки тривали до Лютеранського собору (1512-1517 рр.), на якому «Mont de Piete» отримав папську санкцію. У папській буллі 1515 р., було зазначено, що утримувані відсотки не повинні перевищувати адміністративні витрати і витрати на ведення справи» [2] У 1626 р. було наказано в кожному місті відкрити «mont-de-piete», що має видавати позички під 6 %; але в наступному році вийшов наказ зупинити подальше відкриття. Лише в 1777 р. Неккер заснував паризький «mont-de-piete», що налічує сьогодні 24 відділення. «У Франції в 1851 р. прийнято закон, згідно з яким нагляд за діяльністю ломбардів у департаментах довірено особливим радам - conseils de surveillance» [4].

Сьогодні у Франції діє понад 40 ломбардів з оборотами близько 450 млн. франків. У Бельгії близько 30 ломбардів, що утримуються громадами під контролем провінційних рад; їх обороти досягають 350 млн. франків.

В Іспанії в 1702 р. засновано Мадридський «monte depiedad», що має нині 12 відділень і за його зразком відкрито ломбарди у деяких великих містах. У Німеччині перший ломбард засновано в Нюрнберзі в 1498 р. В Австрії з урядовими й громадськими ломбардами діяли приватні - віденський ломбард, який заснований в 1713 р. У Німеччині 4 урядові і понад 60 великих суспільних ломбардів (у містах з населенням понад 50 тисяч осіб). В Англії на початку XVIII ст. було внесено білль про необхідність відкриття ломбарду, з огляду на те, що лихварі беруть до 80 %. У 1708 р. уряд дозволив створити такий банк, але в 1730 р. його мали ліквідувати через скоєну касиром крадіжку [4].

Розвиток ломбардів фактично започаткував розвиток кредитних відносин, так за царювання Анни Іоанівни в 1730 році було видано наказ монетній конторі про видачу кредитів під заставу виробів із золота і срібла. В 1754

р. наступна російська імператриця Єлизавета Петрівна поклала функції ломбарду на Державний позиковий банк. Проте як і раніше в заставу приймалися тільки дорогоцінні речі, і для більшості представників дворянства й купецтва кредит під заставу залишався, як і колись, недоступним. «Для боротьби з лихварями, які стягували величезні відсотки, було наказано монетній конторі видавати бажаним позички під заставу золотих і срібних речей, у розмірі 1/4 їхньої вартості, з 8 % у рік. У заснованому в 1754 р. державному кредитному банку видавали позички під заставу коштовностей і нерухомого майна» [4].

Функціонування ломбардів як самостійних господарюючих суб'єктів починається з 1772 р., коли Катерина II видала маніфест про створення спеціалізованих ломбардних закладів, на основі якого з'являються Санкт-Петербурзька і Московська позичкові скарбниці, які й вважаються, по суті, державними ломбардами».

«З 1838 р. в Санкт-Петербурзі існує компанія для збереження і застави рухомого майна і товарів, що видає позички терміном на 12 місяців, у розмірі 1/2 зробленої нею оцінки, за 1% на місяць і 1% за збереження. У 1868 р. утворилося нове товариство для застави рухомого майна, а згодом затверджено статуті санкт-петербурзького столичного і приватного ломбардів. У Москві в 1869 р. засновано товариство, що надає позички під заставу рухомого майна на термін не більше 4 місяців, а в 1870 р. затверджено статут акціонерного товариства для відкриття комерційного позичкового банку в Москві, що видає позички терміном на 6 місяців» [4].

Позикові скарбниці настільки успішно вели свою комерцію, що, почавши з нуля в 1772 році, до 1801 року вони мали величезний для того часу капітал – 445 тис. рублів. Перший міський ломбард виник у Вологді в 1886 році, після затвердження його статуту, який виявився прийнятним і для пізніше створених міських ломбардів. До 1909 р. в Росії функціонувало близько 90 міських ломбардів, переважно в столицях і в великих містах, що видавали кредит під заставу [2].

Казьмирчук М.Г., досліджуючи особливості соціальної діяльності ломбардів в Україні в 1886-1917 рр. встановила, що «на початку XIX ст. погляди щодо користі ломбардів втілювалися у створенні 1839 р. «Санкт-Петербурзької компанії для зберігання і закладу рухомого майна й товару», у затвердженні 1868 р. статутів Санкт-Петербурзьких столичного та приватного ломбардів, в організації Вологодського міського ломбарду 1886 р., що поклало початок становленню ломбардної справи в Російській імперії» [5]. З розвитком капіталістичних відносин, почали відкриватися акціонерні та приватні ломбарди. Пік розквіту ломбардів припав на передвоєнний час Першої Світової війни, тоді швидко зросла кількість акціонерних ломбардів. А сталося це тому, що приватні ломбарди мали набагато вигідніші умови порівняно з міськими та казенними ломбардами, оскільки у них була можливість залучення фінансів шляхом випуску акцій. До закриття приватного бізнесу в Росії призвела Жовтнева революція в 1917 році.

Муніципальні і державні ломбарди закрили за рішенням влади, а приватні поділили долю комерційних банків, які були просто усунуті як інститут економічного життя суспільства [6-9].

Розвиток мережі ломбардів на акціонерних началах відноситься до кінця XIX-поч. XX ст. У 1917 році разом з акціонерними ломбардами нараховувалося 109 муніципальних (міських). З ліквідацією дореволюційних кредитних установ у 1918 році скасовано старі ломбарди [4].

Ломбард – фінансова установа, виключним видом діяльності якої є надання на власний ризик фінансових кредитів фізичним особам за рахунок власних або залучених коштів, під заставу майна на визначений строк і під процент та надання супутніх послуг ломбарду [3].

Ломбард визнано бізнесом із доволі високим рівнем рентабельності – 30–40%. Інвестиції в даний бізнес окупуються, як правило, за два-чотири роки. Ризик неповернення кредитних коштів зведений до мінімуму, адже гроші видаються тільки під заставу і на суму від 50% до 90% її оціночної вартості [7].

Ми можемо проаналізувати дохідність і діяльність ломбардів України за період 2010 року та першу половину 2016 року (Табл. 1).

Із поданої вище таблиці можемо зробити висновок, що кількість ломбардів коливається приблизно в однаковому діапазоні протягом шести років і станом на першу половину 2016 року даний показник становив 465 ломбардів. Можна стверджувати що 2015 рік стане самим динамічним у зміні кількості ломбардів на ринку, так як показник включено до Державного реєстру становить 27 ломбардів, а виключено з Державного реєстру 22 ломбардів. Таке значне коливання у поточному році пояснюється політичними та економічними процесами, що мають місце у державі. Достатньо велика кількість ломбардів на ринку фінансових послуг в Україні і їх зна-

чний соціально-економічний напрямок діяльності потребує від держави більш жорсткого регулювання і підтримки.

Виходячи із цього ключовими показниками діяльності ломбардів є значення власного капіталу та активів ломбардів в Україні (Рис. 1).

З поданого рисунку 1 можемо зробити висновок, що активи та власний капітал ломбардів України постійно збільшуються. Незначне зменшення активів та власного капіталу відбулося у 2013 - 2014 роках. У першій половині 2016 року відбувалося значне збільшення активів ломбардів України. Це пояснюється зменшенням кредитування банками в Україні, ломбарди у свою чергу заповнюють дану нішу кредитування. Аналізуючи динаміку і співвідношення власного капіталу і активів на Рис. 2. зазначимо, що частка власного капіталу у

Таблиця 1

Стан і розвиток ломбардів України за період 2010 – 2016 рр.

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I півріччя 2016
Кількість ломбардів (на кінець періоду)	426	456	473	479	477	482	465
Включено до Державного реєстру (за період)	10	4	9	3	1	27	12
Виключено з Державного реєстру (за період)	2	0	2	7	2	22	29
Активи по балансу, млн.грн.	888,2	1 203,8	1 558,4	1 518,6	1 710,3	2 218,6	2 987,6
Власний капітал, млн.грн.	627,5	842,6	1 035,2	995,3	970,4	1 100,2	1 312,8
Сума наданих фінансових кредитів під заставу, млн.грн.	5 362,2	7 187,0	8 842,9	8 368,2	8 410,8	12 459,7	7 842,1
Вартість майна, прийнятого в заставу, млн.грн.	6 862,9	8 965,5	11 121,3	10 885,7	10 875,46	18 446,6	14 224,6
Сума погашених фінансових кредитів, млн.грн.	5 223,1	6 938,9	8 672,9	8 347,8	8 202,3	12 155,3	7 563,0
з них: погашено за рахунок майна, наданого в заставу	456,1	647,5	656,9	602,8	660,0	842,0	747,5
Сума нарахованих процентів за користування фінансовими кредитами, млн.грн.	731,8	930,6	1 290,9	1 370,9	1 391,8	2 055,7	1 231,5
Загальна сума отриманих доходів, млн.грн.	1 305,2	1 600,5	1 783,6	1 770,6	1 996,6	2 500,9	1 460,5
Загальна сума витрат, млн.грн.	1 214,8	1 464,8	1 654,9	1 658,3	1 877,6	2 290,7	1 352,4
Кількість наданих фінансових кредитів під заставу, (тис. один.)	8 961,0	9 678,6	11 408,8	12 131,3	10 930,11	10 600,0	5 790,0
Кількість договорів, погашених за рахунок майна, наданого в заставу (тис. один.)	998,3	1 058,3	1 533,0	1 164,7	1 191,5	1 164,8	550,2
Середньозважена річна процентна ставка за кредитами, %	212,9	215,8	192,1	211,1	215,6	184,3	179,9

Джерело: складено за даними [10].

активах зменшується із року в рік і у першій половині 2016 року вона становила 43,9 %, хоча у 2010 році даний показник становив 70,6 %. Можна зробити висновок, що діяльність ломбардів стає більш ризиковою, так як на кожну одиницю активів припадає менше капіталу. Дану ризикованість діяльності ломбардів України компенсує їх політика відносно забезпечення кредитів майном, прийнятих у заставу. Так на Рис.2 ми бачимо, що збільшується рівень забезпечення наданих кредитів майном наданих у заставу, станом на 2016 рік даний показник становив 181,4 %. Якщо порівнювати із 2010 роком, то цей показник виріс на 53,4 процентних пункти. Звичайно така політика роботи ломбардів України із заставою призвела до зменшення середньозваженої відсоткової ставки за фінансовими кредитами (Рис. 2).

Хоча річна середньозважена відсоткова ставка ломбардів за наданими кредитами значно перевищує середньозважену банківську відсоткову ставку, у 2015 році вона становила 184,3 %. В той час коли банки надають споживчі кредити під 30 – 35 % річних.

Ломбарди залишаються одним з найбільш консервативних і стабільних фінансових інститутів для фізичних осіб: вони орієнтовані на видачу дрібних та короткострокових кредитів, виконують функцію соціально-економічних стабілізаторів в умовах будь-яких економічних змін.

Ринок ломбардних послуг - це система економічних відносин, які виникають з приводу купівлі-продажу специфічного товару «ломбардні послуги» в процесі задоволення суспільних потреб у кредитуванні під заставу рухомого майна. Цей ринок складається в умовах множинності осіб, які потребують позичкових ресурсів [2, с. 266].

Ломбардні послуги кваліфікуються як фінансові послуги, що надаються фізичним чи юридичним особам у формі позичення коштів ломбардною установою під заставу товарів або валютних цінностей. До фінансових послуг ломбарду належать:

- надання фінансових кредитів за рахунок власних коштів;
- надання фінансових кредитів Супутні послуги ломбарду – послуги, які є передумовою надання фінансового кредиту або впливають з його надання.

До супутніх послуг ломбарду, якщо інше не встановлено законом, належать:

- оцінка заставленого майна відповідно до чинного законодавства та (або) умов договору;
- надання посередницьких послуг зі страхування предметів застави на підставі агентського договору зі страховою компанією;
- реалізація заставленого майна відповідно до чинного законодавства та (або) умов договору [3].

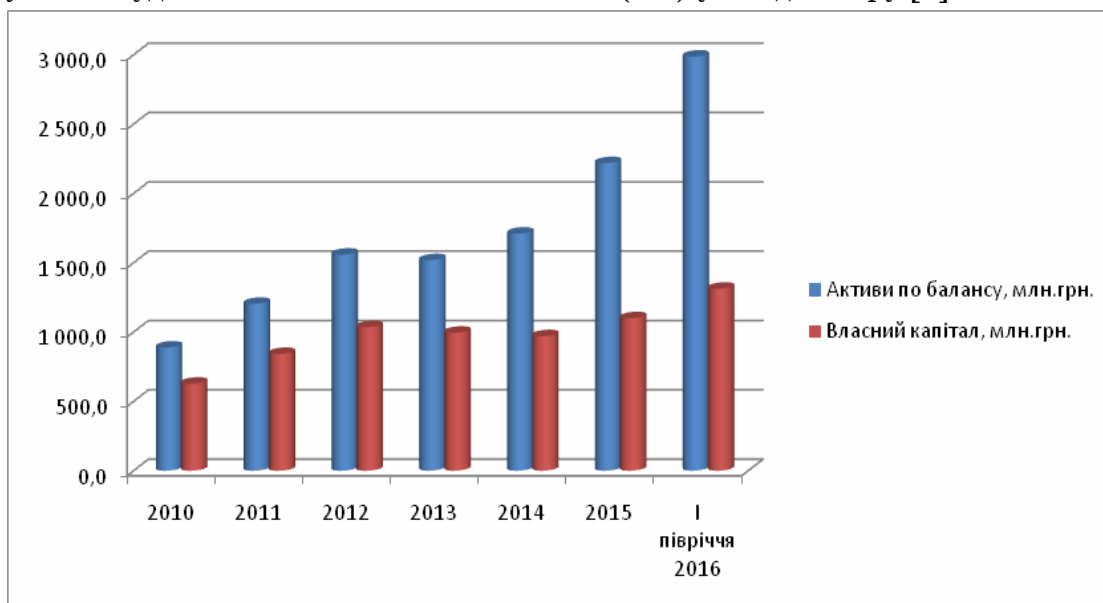

Рис.1. Кількісні показники активів та власного капіталу ломбардів України.

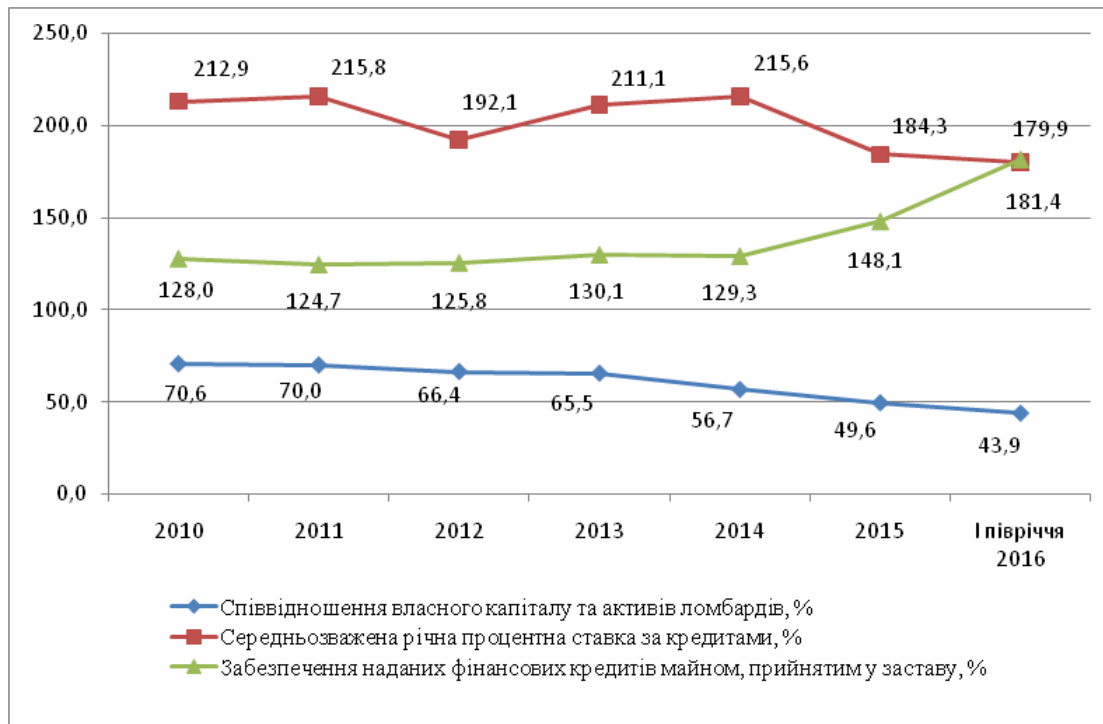

Рис.2. Показники співвідношення власного капіталу до активів та забезпечення наданих кредитів ломбардами України майном. Середньозважена річна процентна ставка за кредитами у ломбардах України.

ВИСНОВКИ

Однієї з переваг кредиту в ломбарді у тому, що отримати таку позику можна під заставу будь-якого цінного майна. Зокрема, заставою за ломбардним кредитом може бути побутова, аудіо-, відео- і комп'ютерна техніка, ювелірні вироби, антикваріат, цінні монети, ордени та медалі, столове срібло. У деяких ломбардах також беруть під заставу автомобілі і навіть нерухомість. Існують установи, які кредитують лише під заставу автомобіля, їх називають автоломбардами. Деякі установи беруть під заставу тільки одну категорію цінностей, наприклад, коштовні метали і каміння або предмети мистецтва. Інші кредитують під заставу будь-чого, навіть уживаних зубних протезів з коштовних металів аби лише заставу можна було продати.

Необхідно відмітити, що ринок ломбардів, ще як мінімум кілька років залишиться основним джерелом кредитування для населення та малого бізнесу. Звісно, як кожна фінансова установа ломбарди в своїй діяльності мають як переваги, так і недоліки. А саме, перевагами ломбардного кредитування є:

- отримати гроші можна швидко і без додаткових документів;

- кредитна історія не впливає на рішення про кредитування ломбардом;

- діють знижки та індивідуальні тарифи для постійних клієнтів;

- після закінчення терміну договору можна його продовжити; для цього потрібно буде сплатити відсотки за користування кредитом;

- погасити кредит можна в кінці терміну або частинами протягом строку використання.

Однак, не слід забувати і про недоліки ломбардного кредитування. Крім того, що ломбардний кредит загрожує чималою переплатою, не потрібно розраховувати на велику суму. Ломбардному позичальнику також не вдасться уникнути штрафів, які нараховують за прострочення погашення кредиту. Крім того, за чергового прострочення ломбард може продати заставні предмети, про що можуть навіть не повідомити. Також існують обмеження щодо заставних речей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алеєв Э.А. Ломбарды и перспективы их развития в России / Э.А. Алеєв // Сервис в России и за рубежом. – 2007. – № 4. – С 14-22.

2. Историческое развитие ломбардов: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.avanslombard.ru/articles/091009>.

3. История ломбардов: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://lombard-kiev.com.ua/raznoe/istoriya-lombardov-chast-2.html>.

4. Історія та сьогодення ломбардів // Україна фінансова: інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/strah_rynok/027.htm

5. Казьмирчук М.Г. Соціальна діяльність ломбардів під російської України (1886 – 1917 рр.): автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: спец. 07.00.01 «Історія України» / М.Г. Казьмирчук, - Київ, 2007. – 19 с.

6. Первые советские ломбарды: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: // <http://www.kadis.ru/columns/column.php?id=68316>

7. Постанова Ради Міністрів Української РСР «Про затвердження Типового статуту ломбарду» від 19 червня 1979 р. № 315: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/315-79-п>.

8. Постановление совета народных комиссаров РСФСР О коммунальных и акционерных ломбардах от 17 июля 1928 года: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.domovodstvo.ru/smi/78F4B85ABC4F5AC6C32577C1004F2A96.html>.

9. Цивільний кодекс Української РСР від 23.11.66 р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KD0008.html.

10. Інформація про стан і розвиток фінансових компаній, лізингодавців та ломбардів України.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/content/stan-i-rozvitok-finansovih.html>.

2. Development Ystorycheskoe pawnshops [electronic resource]. - Access: <http://www.avanslombard.ru/articles/091009>.

3. History pawnshops [electronic resource]. - Access: <http://lombard-kiev.com.ua/raznoe/istoriya-lombardov-chast-2.html>.

4. History and present financial pawnshops // Ukraine: information-analytical portal Ukrainian Financial Development Agency [electronic resource]. - Access: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/strah_rynok/027.htm

5. Kazmyrchuk MG Social activity of pawnshops in Russia Ukraine (1886 - 1917 years.): Abstract. di ... on competition sciences. degree candidate. East. Sciences specials. 07.00.01 «History of Ukraine» / MG Kazmyrchuk - Kyiv, 2007. - 19 p.

6. The first sovetskye lombardy [electronic resource]. - Access: // <http://www.kadis.ru/columns/column.php?id=68316>

7. Resolution of the Council of Ministers of the Ukrainian SSR «On approval of the charter pawnshop» of 19 June 1979 r. Number 315 [electronic resource]. - Access: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/315-79-п>.

8. The decision of the council narodnyh Komissarov Procedure O kommunalnyh aktysonernykh and pawn shops from 17 July 1928 Manuscript: [electronic resource]. - Access: <http://www.domovodstvo.ru/smi/78F4B85ABC4F5AC6C32577C1004F2A96.html>.

9. The Civil Code of the Ukrainian SSR 23.11.66 g .: [electronic resource]. - Access: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KD0008.html.

10. Information on the status and development of financial companies, lessors and pawnshops Ukraine .: [electronic resource]. - Access: <http://nfp.gov.ua/content/stan-i-rozvitok-finansovih.html>.

REFERENCES

1. E.A. Aleev Pawnshops development and prospects in Russia / EA Aleev // Tools in Russia and abroad. - 2007. - № 4. - С 14-22.